

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi posti- ja telelaitoksesta.

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.

Hallitusmuodon 65 §:n nykyisen vallitsevana pidettävän tulkinnan mukaan valtion virastojen ja laitosten järjestysmuodosta ja toiminnasta on säädettävä lailla. Posti- ja lennätinlaitoksesta ei ole tähän mennessä annettu tällaista lakia. Esityksessä ehdotetaan laitoksesta annettavaksi samanlainen organisaatiolaki kuin useimmista muista valtion virastoista ja laitoksista on jo säädetty.

Posti- ja lennätinlaitoksen nimi ehdotetaan

samalla muutettavaksi sen kokonaistoimintaa paremmin kuvaavaksi posti- ja telelaitokseksi. Vastaavasti posti- ja lennätinhallituksen nimi ehdotetaan muutettavaksi posti- ja telehallitukseksi.

Esitys liittyy vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan päivänä kuuta 1981.

YLEISPERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu.

Posti- ja lennätinlaitoksen organisaatiosta ja toiminnasta ovat pääasialliset määräykset posti- ja lennätinlaitoksesta annetussa asetuksessa (142/71) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Taloudenhoitoa koskevat säännökset sisältyvät posti- ja lennätinlaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annettuun lakiin (565/50). Laitoksen toiminnan osa-alueita koskevat lennätinlaitteista 23 päivänä joulukuuta 1919 annettu laki ja radiolaitteista annettu laki (8/27) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä joukko asetustasoisia säädöksiä.

Posti- ja lennätinlaitoksen nimen muuttaminen siten, että sen laitoksen toista pääliikennehaaraa ilmaiseva osa mahdollisimman selkeästi kuvastaisi tätä toimintaa, on ollut varsin pitkään keskustelujen kohteena. Valtioneuvoston asettama posti- ja lennätinlaitoksen organisaatiokomitea, jossa oli varsin vankka parlamentaarinen edustus, ehdotti 5 päivänä kesäkuuta 1965 antamassaan I osamietinnössä (komitean-

mietintö 1965: B 54) yksimielisesti posti- ja lennätinlaitoksen nimen muuttamista posti- ja telelaitokseksi ja posti- ja lennätinhallituksen nimen muuttamista posti- ja telehallitukseksi. Lennätin-sanan sisällyttäminen laitoksen nimeen postilaitosta ja lennätinlaitosta yhdistettäessä vuonna 1927 oli luonnollista, koska sähkösanomaliikenne tuolloin muodosti pääosan silloisen lennätinlaitoksen toiminnasta. Nyttämmin sähköliikenteen osuus ja merkitys on varsin vähäinen teletoiminnan palvelutuotannossa, josta merkittävimmän osuuden muodostavat puhelin-, radio-, telex- ja tietosiirtoliikenne. Sana lennätin tulisi näin ollen korvata sanalla tele, joka yleismaailmallisena terminä kattaa kaikki posti- ja lennätinlaitoksen hoitamat pikatiedotustoiminnat.

2. Uudistusehdotus.

Lakiehdotuksen valmistelussa on pyritty yhdenmukaisuuteen muiden valtion virastojen ja

laitosten organisaatiolakien kanssa. Ehdotukseen on otettu ainoastaan säännökset posti- ja telelaitoksen toimialasta ja tehtävistä lyhyesti, laitoksen ja sitä johtavan keskusviraston asemasta valtion hallinto-organisaatiossa sekä luetelo laitoksen viroista ja toimista. Yksityiskohteisemmat säännökset laitoksen järjestysmuodosta ja toiminnasta annettaisiin posti- ja telelaitoksesta annettavalla asetuksella, joka korvaisi nykyisen posti- ja lennätinlaitoksesta annetun asetuksen.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset.

Ehdotetusta laista ei aiheudu muutoksia posti- ja lennätinlaitoksen nykyiseen organisaatioon eikä laitoksen henkilöstön asemaan. Laitoksen ja sitä johtavan keskusviraston nimen muuttaminen edellyttää laitoksen eräiden teletöiden

virastoyksikköjen nimen muuttamista, joka on tarkoitus toteuttaa lain nojalla annettavalla asetuksella.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Ehdotetun lain voimaansaattamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset supistuvat lähinnä laitoksen nimen muuttamisesta johtuviin menoihin, jotka käsittävät eräiden leimasimien ja lomakkeiden ja joidenkin yksiköiden toimipaikkakilpien uusimisesta sekä tiedottamisesta johtuvat kustannukset. Lomakkeiden uusiminen on tarkoitus toteuttaa pitkän ajan kuluessa siten, että ensi vaiheessa uusittaisiin ainoastaan laitoksen ja asiakkaiden välisessä kirjeenvaihdossa käytettävät lomakkeet. Nimen muuttamisesta johtuvat kustannukset arvioidaan noin 500 000 markaksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

1. Lakiehdotus.

1 §. Pykälä vastaa nykyisen posti- ja lennätinlaitoksesta annetun asetuksen 1 §:n 1 momenttia eräin osin kuitenkin täsmennettynä. Tarkennukset johtuvat siitä, että laissa tulisi selkeästi näkyä, että posti- ja telelaitoksella myös vastaisuudessa tulisi säilyä nykyiseen lainsäädäntöön sisältyvä yksinoikeus postitöiden hoitamiseen Suomessa samoin kuin se, että posti- ja telelaitoksen asema ja tehtävä myös teletöiden osalta säilyy nykyisen lainsäädännön mukaisena.

Sanan "yleistä" lisääminen pykälän 1 kohtaan johtuu siitä, että eräät valtion laitokset huolehtivat itse eräistä teletöidensä.

2 §. Pykälän säännökset vastaavat merkittävästi täsmennettyinä nykyisen posti- ja lennätinlaitoksesta annetun asetuksen 2 §:n säännöksiä. Pykälän 2 momentin mukaan posti- ja telelaitoksen piirihallinnosta säädettäisiin asetuksella, koska tarkoituksenmukaisiksi havaitut uudistukset piiri- ja paikallishallinnossa tulisi voida toteuttaa mahdollisimman joustavasti.

3 §. Pykälään on sisällytetty luettelo posti- ja telelaitoksen viroista ja toimista.

4 §. Pykälässä on säännös asetuksenantovaltuudesta.

5 §. Pykälän 1 momenttiin sisältyy tavallinen voimaantulosäännös ja 2 momenttiin viittaussäännös, jonka mukaan muualla lainsäädännössä olevia säännöksiä ja määräyksiä posti- ja lennätinlaitoksesta sekä posti- ja lennätinhallituksesta sovelletaan tämän lain tultua voimaan posti- ja telelaitokseen sekä posti- ja telehallitukseen.

Pykälän 3 momenttiin on otettu säännöksiä eräistä virkajärjestelyistä.

2. Voimaantulo.

Esitys liittyy vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan päivänä kuuta 1981.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki posti- ja telelaitoksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Posti- ja telelaitoksen tehtävänä on:

- 1) hoitaa postitoimintaa ja valtion yleistä teletoitimintaa sekä huolehtia niiden tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä;
- 2) valvoa teletoiimen alalla toimivia laitoksia ja laitteita ja niistä annettujen säännösten ja määräysten noudattamista; sekä
- 3) suorittaa muut valtion posti- ja telelaitokselle antamat tehtävät.

2 §.

Posti- ja telelaitoksen hallintoa ja sille kuuluvien tehtävien suorittamista johtaa ja valvoo liikenneministeriön alaisena keskusvirastona posti- ja telehallitus. Posti- ja telehallitus käsittelee myös ne muut asiat, jotka sille muiden säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat.

Posti- ja telelaitoksen piiri- ja paikallishallinnosta säädetään asetuksella.

3 §.

Posti- ja telelaitoksessa voi olla:

pääjohtajan, postiylijohtajan, teleylijohtajan, hallintoylijohtajan, talousylijohtajan, johtajan, apulaisjohtajan, toimistopäällikön, yli-insinöörin, ylikamreerin, ylireviisorin, ylläkäarin, piiripäällikön, apulaispiiripäällikön, piiri-insinöörin, puhelinpiirin päällikön, asianvalvojan, sosiaalipäällikön, opistonjohtajan, tilastoitsijan, apulais-toimistopäällikön, apulaisasianvalvojan, esittelijän, vanhemman revisorin, vanhemman apulaisinsinöörin, konttoripäällikön, piiritarkastajan, linjatarkastajan, autoliikennetarkastajan, liikennetarkastajan, kamreerin, osastosihteerin, apukamreerin, revisorin, postikonttorinpäällikön, postikonttorin apulaispäällikön, konttorinjohtajan, apulaiskonttorinjohtajan, toimistonhoi-

tajan, ensimmäisen ekspeditöörin, yliteknikon, teknikon, kontrollöörin, ekspeditöörin, kassanhoitajan, apulaiskassanhoitajan, vanhemman työntutkijan, työntutkijan, ensimmäisen kirjurin, apulaisrevisorin, kirjaajan, kirjurin, kirjanpitäjän, radioaseman hoitajan, piirihuoltajan, radio-sähköttäjän, sähköttäjän, postimaksukoneiden valvojan, konemestarin, postimiesten esimiehen, ylipostimiehen ja postimiehen virkoja; sekä vastaanottoapulaisen, kassanhoitajan, toimitoapulaisen, ylivahtimestarin, vanhemman vahtimestarin, vahtimestarin, vanhemman varaston esimiehen, varastomestarin, autovarikon esimiehen, vanhemman auton asentajan, auton asentajan, autonkuljettajan esimiehen, postiautonkuljettajan, lennätinautokuljettajan, autonkuljettajan, puhelinmestarin, radiomestarin, puhelinvalvojan, ensimmäisen ja toisen puhelunvälittäjän, puhelinapulaisen, varastoapulaisen ja talonmieslämmittäjän toimia.

Posti- ja telelaitoksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsuhteessa olevaa henkilöstöä.

Pääjohtajan, ylijohtajan, johtajan, apulaisjohtajan, toimistopäällikön, yli-insinöörin, apulais-toimistopäällikön, piiripäällikön, piiri-insinöörin, puhelinpiirin päällikön ja ylläkäarin virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

4 §.

Tarkempia säännöksiä posti- ja telelaitoksen hallinnosta sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1981.

Mitä muualla on säädetty tai määrätty posti- ja lennätinlaitoksesta sekä posti- ja lennätinhallituksesta sovelletaan tämän lain tultua voimaan posti- ja telelaitokseen sekä posti- ja telehallitukseen.

Asetuksella voidaan 3 §:n 1 momentissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa myös siten, että posti- ja tele-

laitoksessa jo olemassa olevia virkoja tai toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan samassa momentissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy ilman muita toimenpiteitä nimeltä muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1980.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Liikenneministeri *Veikko Saarto*